

SERIE 2

Exercici 1

Pregunta 1

a)

[0'75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com a primària (contemporània dels fets) (0'25 punts), consistent en un text de caràcter públic i juridicopolític, la coneguda com a "Llei del Cadenat", publicada a la *Gaceta de Madrid* el 28 de desembre de 1910. (0'50 punts).

b)

[0'75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Restauració (1875-1931), en la seva segona etapa, després de 1898. (0'75 punts).

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui que, segons aquesta llei, no es permet l'establiment de noves ordres religioses a Espanya si no estan autoritzades per un reial decret del Ministeri de Gràcia i Justícia; i que no s'autoritzaran si més de la tercera part dels membres de cadascuna d'aquestes ordres és de nacionalitat estrangera. També es diu que, si en el termini de dos anys no es publica la nova Llei d'associacions, el decret quedarà sense efecte. (1 punt)

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat faci referència a la tasca dels governs conservadors de Silvela (amb el programa del general Polavieja) i Maura (amb el de la "Revolución desde arriba"), així com del liberal de Canalejas, amb la Llei del Cadenat i la reducció de l'impost dels consums. Cal igualment que expliqui l'oposició al sistema, destacant el paper dels republicans, federals i radicals (1,25 punts). Cal igualment que expliqui la política marroquina del governs de Madrid, les derrotes militars, la crida de reservistes i la impopularitat d'aquesta mesura així com de la guerra entre les classes populars. També cal que expliqui els incidents produïts arran de l'embarcament de tropes al port de Barcelona i l'esclat el 26 de juliol de 1909 d'una vaga general que iniciarà la Setmana Tràgica, amb crema d'esglésies i convents i alçament de barricades. Ha de fer esment igualment a l'anticlericalisme i les seves causes, així com a la duríssima repressió que seguí la Setmana Tràgica, fent referència als empresonaments, a la mort del mestre i pedagog Ferrer i Guàrdia i a les conseqüències que aquesta repressió tingué a l'interior –campanya anti-Maura, radicalització del moviment obrer i de la patronal– i a l'exterior (1'25 punts).

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic; el malestar obrer i les seves causes; la crisi de 1917; l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona; i la vaga general obrera, així com la subsegüent repressió del govern Dato (1'25 punts). Cal igualment que expliqui l'evolució política i sindical posterior fins al 1923, fent esment al creixement de la CNT, a la vaga de La Canadencia, a la lluita patronal i els Sindicats Lliures, al pistolisme, al Desastre d'Annual i l'Expedient Picasso. (1'25 punts)

Exercici 2

Les riuades de 1962 (Sant Adrià del Besòs)

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia o imatge (0,25 punts) d'un carrer de Sant Adrià del Besòs publicada a *ABC* després de la riada de setembre de 1962. (0,50 punts).

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el Franquisme (1939-1975), en concret el 26 de setembre de 1962, durant la segona gran etapa del règim. (0,75 punts)

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat descrigui el contingut de la imatge en tant que mostrant gent – majoritàriament dones – enmig d'un carrer, amb les pertinences salvades de llurs cases després de la riuada provocada pel desbordament del riu Besòs, enmig d'un paisatge dominant pel fang, l'aigua i el desordre. (1 punt)

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la supressió de les institucions polítiques catalanes, de la cooficialitat del català; i del català i de la cultura catalana de la vida pública; la designació de noves autoritats militars i civils (governos civils, diputacions provincials, ajuntaments i tot tipus de corporacions oficials); la imposició del partit únic Falange Española Tradicionalista y de las JONS a les quatre províncies; la repressió sobre els vençuts i sobre la població catalana (consells de guerra; llei de Responsabilitats Polítiques; llei de de Repressió de la Maçoneria i el Comunisme; depuracions; presons, camps de concentració) (1,50 punts). Igualment, cal que expliqui l'aplicació de la política econòmica autàrquica i intervencionista del règim a Catalunya; la prohibició dels sindicats obrers i l'establiment d'una dura disciplina laboral, amb el resultat de racionament, escassetat i unes condicions de vida molt difícils per a la majoria de la població, especialment per a les classes treballadores. (1 punt).

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la situació d'aïllament en què quedà el règim franquista arran de la derrota de l'Eix el 1945, la condemna que rebé per part de l'ONU i la retirada d'ambaixadors, així com els intents del propi règim per desmarcar-se dels règims derrotats i mostrar-se al món com una "democràcia orgànica" (1,25 punts), amb l'aprovació de lleis com el Fuero de los Españoles (1945), la Ley de Referéndum (1945), la Ley de Bases de Régimen Local (1945) i la Ley de Sucesión (1947), i signant el pacte amb Estats Units (1953) i el Concordat amb el Vaticà (1953), que li permeteren començar a sortir de l'aïllament internacional. (1,25 punts).

Exercici 3

Decret de termes municipals

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets), consistent en un document públic de caire jurídicopolític (0,25 punts), en concret el Decret de termes municipals, de 28 d'abril de 1931, del ministre de Treball i Previsió, Francisco Largo Caballero, referit a l'ús preferent de bracers en atur del municipi en els treballs agrícoles (0,50 punts).

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Segona República (1931-1936), en concret el 28 d'abril de 1931, dues setmanes després d'haver-se implantat el nou règim al país. (0,75 punts)

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui l'article primer en el sentit d'ordenar la contractació preferent dels bracers aturats del propi municipi en detriment dels forans; el tercer en el sentit d'especificar que els patrons podran escollir els bracers en atur que desitgin del municipi, bracers que hauran haver estat inscrits en un registre municipal; i el quart, en el sentit de fixar les sancions que podrà imposar l'alcalde als patrons infractors –de 25 i 50 pessetes, segons sigui primera vegada o reincidència.

Es desprèn de la font que el nou sistema instituït pel decret volia evitar la pràctica de contractació d'aturats de fora del municipi en detriment dels residents.

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931, els seus resultats i la marxa del rei; la formació del Govern provisional i l'establiment de les primeres reformes per decret; les primeres eleccions parlamentàries i el seu resultat amb la formació del Govern republicà-socialista; l'elaboració de la Constitució, l'aprovació i característiques fonamentals d'aquesta: definició que fa d'Espanya ("República democrática de trabajadores de todas las clases"), sistema unicameral, "Estado integral", president de la República escollit cada sis anys i àmplia declaració de drets, entre d'altres (1,50 punts); així com els papers jugats per Niceto Alcalá Zamora (president de la República), Manuel Azaña (president del Govern) i Francesc Macià (president de la Generalitat) aquell mateix any. i els acords que adoptaren, entre els quals destaca l'establiment de la Generalitat de Catalunya. (1 punt).

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les reformes militar (d'Azaña, amb la reducció del nombre de generals, caps i oficials i el retir voluntari), territorial (la possibilitat d'existència de regions autònomes que institueix la nova Constitució), agrària (amb la Llei de Reforma Agrària, que permet l'expropiació de terres i el repartiment a pagesos que no en tenen, etc.), laboral (amb decrets com el de termes municipals, establiment dels jurats mixtos, de la jornada de vuit hores, etc.), religiosa (amb la Llei de Congregacions de 1933, l'establiment del matrimoni civil i del divorci, etc.) i educativa (creació i construcció d'escoles públiques i formació de mestres) portades a terme durant el Primer Bienni (2'50 punts).

Exercici 4

Reus, 15 de gener de 1939

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia o imatge (0,25 punts) extreta del llibre de Cristina Martínez de Vega i Víctor Lahuerta, *Kautela*, on es veu una plaça de Reus el 15 de gener de 1939 (0,50 punts).

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil (1936-1939), en concret el 15 de gener de 1939, ja a les acaballes de la contesa. (0,75 punts)

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat descrigui el contingut de la imatge en tant que mostrant una plaça de Reus, dominant l'escena la visió d'un edifici destruït per la seva part de dalt pel que sembla haver estat el resultat d'un bombardeig franquista. (1 punt)

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat situï cronològicament la batalla; expliqui les intencions del comandament republicà en llançar-la; l'entestament de Franco a lliurar-la; el seu desenvolupament i la conseqüència que tingué de desfeta de l'exèrcit republicà a Catalunya (1,25 punts). Igualment, cal que expliqui la ràpida conquesta del que quedava del Principat en mans republicanes des de finals de desembre de 1938 fins a principis de febrer de 1939, en una ofensiva gairebé sense oposició, que comportà l'ocupació de Tarragona el 15 de gener de 1939, de Barcelona el 26 d'aquell mes i de Girona el 4 de febrer –sense que sigui necessari que l'alumne conegui totes aquestes dates–, així com l'èxode d'un enorme contingent de tropes i població civil que, després de diversos dubtes, serà autoritzat a creuar la frontera francesa i serà confinat a camps de concentració improvisats a les platges de la zona de Perpinyà, com Argelers, entre d'altres (1,25 punts)

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el fracàs de l'alçament militar a Catalunya, els combats a Barcelona iniciats el 19 de juliol de 1936 i la derrota dels alçats; la creació del Comitè de Milícies Antifeixistes i la repressió; les patrulles de control; la destrucció de patrimoni religiós; la sortida de columnes cap als fronts (1,25 punts); les col·lectivitzacions; la dualitat de poders i les tensions entre el govern de la Generalitat, ERC, el PSUC i la CNT i el POUM que portarien als Fets de Maig de 1937, sense explicar-los. (1,25 punts)

SÈRIE 5

Exercici 1

Memorial de Greuges del 1885

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una font de tipus primari (contemporània dels fets) [0'25 punts], pública i de tipus polític, que consisteixen un fragment d'un document presentat al rei Alfons XII el 1885 que conté queixes per la situació en què es troba Catalunya, el denominat Memorial de Greuges. [0,50punts]

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï el Memorial de Greuges en l'any 1885, en el context de la Restauració (1875-1931), o dins la primera etapa de la Restauració (1875-1898) i del catalanisme polític. (No posar el catalanisme polític no restarà nota). [0'75 punts]

c)

[1 punt]

Cal que l'alumne expliqui dues de les idees del conjunt d'informació que ofereix la font, com ara la crítica al centralisme i la defensa de les regions, la necessitat d'enfortir la unitat d'Espanya a partir de l'expansió de la vida provincial, la queixa per la pèrdua de l'autogovern, la substitució de l'autogovern per sistemes administratius castellans o francesos, o la queixa per la manca d'oficialitat de la llengua pròpia. [1 punt]

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme progressista, la figura de Valentí Almirall, els seus orígens polítics i obra principal, "Lo Catalanisme", de 1886 [1'25 punts]; així com la seva actuació, incloent el I Congrés Catalanista i la fundació del Centre Català, i l'elaboració del Memorial de Greuges de 1885, que l'alumnat explicarà en els seus trets fonamentals. [1,25 punts].

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme conservador, explicant Torras i Bages, el seu pensament i fent esment a l'obra cabdal "La Tradició catalana" de 1892 i en general el vigatanisme [1'25 punts]; igualment, cal que expliqui els orígens de la Unió Catalanista, l'assemblea de 1892 i l'elaboració, aprovació i característiques de les Bases de Manresa, del mateix any. [1'25 punts].

Exercici 2

Eleccions del 15 de juny de 1977

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una imatge o fotografia [0,25 punts] d'un cartell electoral del Partido Comunista de España a les eleccions general del 15 de juny de 1977. [0,50 punts].

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Transició a la Democràcia (1975-1986), en concret en les eleccions del 15 de juny de 1977, les primeres democràtiques celebrades després de la fi del règim franquista. [0,75 punts]

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat descrigui la imatge que apareix en la font en tant que composta per un grup de treballadors en un entorn industrial i a les consignes que hi apareixen igualment, "Trabajador, el Partido Comunista es tu partido" i "Votar comunista es votar democracia", junt amb l'emblema de la falç i el martell. [0,75 punts]

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat compari els resultats dels comicis de l'1 de març de 1979 i del 28 d'octubre 1982 en el sentit de destacar dels primers la segona victòria de la UCD sense aconseguir la majoria absoluta- i de Suárez i dels segons l'àmplia majoria absoluta obtinguda, així com la segona posició del PSOE de Felipe González. [1,25 punts]; a la persistència del terrorisme d'ETA i altres grups, inclosos ultradretans, amb la forta incidència que això tenia sobre la conjuntura política; a la desintegració gradual de la UCD i la dimissió de Suárez; al cop d'Estat del 23 de febrer de 1981; a la presidència de Leopoldo Calvo-Sotelo, al referèndum de l'OTAN. (1,25 punts).

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui els resultats de les eleccions del 15 de juny de 1977 i el resultat d'aquestes, amb alta participació i victòria de la UCD, que no obtingué majoria absoluta, seguida pel PSOE, PCE-PSUC, AP, Pacte Democràtic i PNB, entre d'altres; així com en el caràcter de Corts Constituents d'aquestes [1,25 punts]. Cal igualment que expliqui l'elaboració del projecte de Constitució per una comissió intrapartidista, així com les característiques fonamentals de la Constitució de 1978; una carta de caràcter monàrquic, bicameral, amb la seva definició de l'Estat en tant que democràtic i social i compostat d'una nació així com de nacionalitats i de regions, amb una àmplia declaració de drets fonamentals i amb un títol VIIIè que regulava el dret a l'autonomia. Igualment, cal que expliqui que va ser per les Corts i després en referèndum popular el 6 de desembre de 1978 per àmplia majoria. [1,25 punts]

Exercici 3

Oligarquia i caciquisme

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) [0'25 punts], un text públic de caire polític i/o social extret de l'obra "Oligarquía y caciquismo" de Joaquín Costa, de 1901 [0'50 punts]

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Restauració (1875-1931), o dins la segona etapa de la Restauració (1898-1931), en concret el 1901 i després de la crisi provocada per la pèrdua de les últimes colònies del 1898. (0'75 punts).

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat faci esment als tres elements bàsics als quals fa referència Costa en tant que components de la xarxa de corrupció electoral durant la Restauració: Els prohoms, residents a Madrid; els cacics, residents al territori o circumscripcions electorals; i als governadors civils, que a cada província fan d'intermediaris entre els primers i els segons per tal d'assegurar els resultats electorals que es volen obtenir. [1 punt]

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el regeneracionisme en tant que tendència o moviment que busca, oblidant-se de les glòries del passat, "regenerar" el país atenent a l'educació i al foment de la riquesa [0'50 punts]. Cal que l'alumne faci esment a dues propostes d'entre l'intent del conservador Silvela i el seu ministre general Polavieja, la "Revolució des de dalt" de Maura, definint-la i criticant-la; la llei d'Administració local; la tasca de Canalejas, incloent la llei "del cademat"; i l'acceptació del projecte de mancomunitats. Cal citar tres d'aquests intents, lleis o projectes per tal d'obtenir els 2 punts restants. [2 punts].

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el sistema de torn pacífic i els mecanismes de corrupció, "encasillado", tupinades i altres pràctiques fraudulentas en les eleccions fins al 1898, i el compari amb unes eleccions no corruptes del sistema de vot en una democràcia que funcioni correctament, oposant també el sistema democràtic al de "torn" [2'50 punts].

Exercici 4

El franquisme a Catalunya

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una imatge o fotografia [0,25 punts] de la primera pàgina del diari "La Vanguardia española" de Barcelona de l'11 d'octubre de 1957 referida a la visita de Franco al nou estadi del Club de Futbol Barcelona. [0,50 punts].

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el Franquisme (1939-1975), en concret l'any 1957. [0'75] punts).

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat faci esment a les fotografies que apareixen en la font, així como al peu de les mateixes, on es veu i explica com Franco i la seva dona són rebuts per la directiva del FC Barcelona; com se'ls hi mostren els planells del nou estadi; i com saluden al públic abans de que comenci el partit Barcelona-Sevilla, enmig dels aplaudiments del públic. [1 punt]

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat compari la primera política econòmica adoptada pel franquisme el 1939, amb les seves característiques principals (autarquia i intervencionisme), racionament, intervenció de preus i salaris, i conseqüències devastadores sobre les persones (estancament, mercat negre/estraperlo, gana) i com incidí sobre una economia industrial com la catalana, fortament depenent de les importacions de matèries primeres com el cotó i altres [1,25 punts], amb la segona política econòmica adoptada pel franquisme a finals anys cinquanta, l'anomenat *desarrollismo*; amb la liberalització de les inversions estrangeres; de l'emigració interior i exterior; amb els plans de desenvolupament, i el seu resultat de creixement econòmic a tots els nivells i millora de les condicions de vida de la població i com afectà a Catalunya, que rebé una part de la immigració interior i experimentà un fort creixement. [1,25 punts].

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la repressió franquista a Catalunya, amb l'aplicació de les disposicions que la regulaven (jurisdicció militar, llei de Responsabilitats Polítiques, depuracions, etc...) al Principat i la seva afectació sobre les persones així com aquella referida a les institucions autonòmiques, la llengua i la cultura pròpies, explicant igualment els canvis entre la primera etapa del règim i la segona i final [2,50 punts]